

בבית המשפט העליון

בע"מ 7814/12

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
 כבוד השופט צ' זילברטל
 כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז
 מיום 13.09.2012 ברמ"ש 5118-09-12 שניתנה על ידי כבוד
 השופט י' שפסר

בשם המבקש: עו"ד רונית ברנט

בשם המשיבה: עו"ד שאול בן שמואל

חקיקה שאוזכרה:

[חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958: סע' 6, 8, 18א, 18ב, 29](#)

[פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]: סע' 89, 89\(2\)](#)

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 410](#)

[חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 354\(ה\)](#)

ספרות:

[לימור עציוני, גילוי עריות - ההיבט המשפטי של התופעה מנקודת מבטן של נשים בגירות קרבנות בילדות \(תשס"ט\)](#)

מיני-רציו:

* סוגיית תחולתן בזמן של הוראות סעיפים 18א ו-18ב שנוספו במסגרת תיקון מס' 4 לחוק ההתיישנות – אשר האריך את תקופת ההתיישנות של תביעות אזרחיות בגין תקיפה מינית או התעללות – הוסדרה מפורשות על ידי המחוקק בסעיף 2 לתיקון. הוראה זו קובעת, הסדר תחולה אקטיבית, על פיו הוראות סעיפים 18א ו-18ב יחולו רק על תביעות שטרם התיישנו, על פי הדין שקדם לתיקון, עד ליום התחילה

(12.7.2007). הדיון הושב לביהמ"ש קמא על מנת שייבחן את טענות הצדדים על רקע הוראות תיקון מס' 4, ובמידת הצורך, יידרש גם לטענתה החלופית של המשיבה בדבר תחולת חריג ההתיישנות שלא מדעת, והאם לעניין אחרון זה, ראוי בכלל לדרון בטענת ההתיישנות כטענת סף.

* התיישנות – תקופת ההתיישנות – חריגים המארכים את התקופה

* התיישנות – תקופת ההתיישנות – תקיפה מינית בקטין

בר"ע על החלטת ביהמ"ש המחוזי מרכז-לוד, בה נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטתו של ביהמ"ש לענייני משפחה בראשל"צ, אשר קבע כי אין לדחות מחמת התיישנות את תביעת המשיבה מיום 13.6.2011, לפיצוי בגין נזקים שכנטען נגרמו לה בשל תקיפה מינית שביצע בה המבקש – אביה, ביום 3.12.1988 בהיותה קטינה כבת שמונה. במרכז הבקשה סוגיית תחולתו בזמן של תיקון מס' 4 [לחוק ההתיישנות](#), אשר האריך את תקופת ההתיישנות של תביעות אזרחיות בגין תקיפה מינית או התעללות. הבקשה נדונה כערעור.

ביהמ"ש העליון (מפי השופט י' דנציגר) קיבל את הבקשה במוכן זה שהדיון בסוגיית ההתיישנות יושב לביהמ"ש לענייני משפחה, מהטעמים הבאים:

תיקון מס' 4 [לחוק ההתיישנות](#) קבע שני הסדרים מיוחדים להארכת תקופת ההתיישנות בתביעות בגין תקיפה מינית או התעללות. ההסדר האחד, אשר עוגן בסעיף 18 [לחוק ההתיישנות](#), קובע כי במקרה של תקיפה מינית של קטין; התעללות בקטין על ידי בן משפחה או אחראי; או תקיפה מינית שבוצעה בבגיר שטרם מלאו לו 21 שנים, על ידי בן משפחה, או תוך ניצול יחסי אמון, תלות או טיפול - מגיין תקופת ההתיישנות יחל ממועד הגיע הנפגע לגיל 28. ההסדר השני, אשר נקבע בסעיף 18 [לחוק ההתיישנות](#), מורה כי תקופת ההתיישנות של תביעה אזרחית שהגיש נפגע בשל עובדות המהוות עבירה פלילית, כמפורט בתיקון, לא תסתיים אלא לאחר שחלפה שנה מן היום בו הפך פסק הדין הפלילי לחלוט.

סוגיית תחולתן בזמן של הוראות סעיפים 18 ו-18 בנוספו במסגרת תיקון מס' 4 [לחוק ההתיישנות](#) הוסדרה מפורשות על ידי המחוקק בתיקון גופו בסעיף 2 לתיקון. הוראה זו קובעת, הסדר תחולה אקטיבית, על פיו הוראות סעיפים 18 ו-18 בנוספו במסגרתו [לחוק ההתיישנות](#) יחולו רק על תביעות שטרם התיישנו, על פי הדין שקדם לתיקון, עד ליום התחילה (12.7.2007). הסדר זה עולה בקנה אחד עם החזקה הפרשנית לפיה דבר חקיקה איננו חל למפרע. חזקה זו מושתתת על עקרון שלטון החוק, כמו גם על אדנים של הגינות ושל צדק, של ודאות ושל יציבות משפטית.

יישום לענייננו מעלה כי, על פניו, יש ממש בטענת המבקש לפיה עילת התביעה של המשיבה התיישנה בחלוף שבע שנים מיום הולדתה ה-18, ביום 15.8.2004, ובטרם נכנס תיקון מס' 4 לתוקפו, ומכאן שלא חל על התביעה סעיף 18 [לחוק ההתיישנות](#). אלא שהוראת סעיף 2 לתיקון והשלכותיה על המקרה הנדון לא נדונה בערכאות הקודמות בין היתר משהצדדים עצמם לא נתנו עליה את הדעת. בנסיבות אלה, אין מנוס מהשבת הדיון לביהמ"ש קמא על מנת שייבחן את טענות הצדדים על רקע הוראות תיקון מס' 4, ובמידת הצורך, יידרש גם לטענתה החלופית של המשיבה בדבר תחולת חריג ההתיישנות שלא מדעת, והאם לעניין אחרון זה, ראוי בכלל לדרון בטענת ההתיישנות כטענת סף. לאור האמור, יבוטל חיובו של המבקש בהוצאות המשיבה בביהמ"ש לענייני משפחה.

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

לפנינו בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז - לוד (כב' השופט י' שפוט), ברמ"ש [5118-09-12](#), מיום 13.9.2012, בה נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט לענייני משפחה בראשון לציון (כב' השופט א' שטיין), בתמ"ש [19156-06-11](#), מיום 21.6.2012, אשר קבע כי אין לדחות מחמת התיישנות את תביעת המשיבה לפיצוי בגין נזקים שכנטען נגרמו לה בשל תקיפה מינית שביצע בה המבקש בהיותה קטינה.

תמצית העובדות וההליכים הקודמים

1. ביום 13.6.2011 הגישה המשיבה, ילידת 15.8.1979, תביעה נזיקית כנגד אביה, הוא המבקש. על פי הנטען בכתב התביעה, ביום 3.12.1988, בהיותה כבת שמונה, ביצע בה המבקש מעשים מגונים בעת ביקור שערכה בביתו על פי הסדרי הראיה שנקבעו בין הוריה הגרושים. לטענת המשיבה, אירוע זה השפיע על כל מהלך חייה וגרם לה לנזקים פיזיים ונפשיים. יצויין, כי בסמוך לאחר האירוע, הגישה המשיבה תלונה למשטרה, אולם ביום 5.11.1989 נסגר תיק החקירה כנגד המבקש בשל היעדר עניין ציבורי בניהול ההליכים הפליליים כנגדו.

2. המבקש ביקש לדחות על הסף את תביעת המשיבה מחמת התיישנות, וזאת בהתאם להוראות [חוק ההתיישנות](#), התשי"ח-1958 (להלן: חוק ההתיישנות או החוק) ול[פקודת הנזיקין](#) [נוסח חדש] (להלן: פקודת הנזיקין). המבקש טען כי מכיוון שלגישת המשיבה, אירוע התקיפה הנטען התרחש בהיותה קטינה, יש למנות את תקופת ההתיישנות החל מיום הולדתה ה-18, ביום 15.8.1997. משכך, הרי שתקופת ההתיישנות נסתיימה כעבור שבע שנים, ביום 15.8.2004, זמן רב בטרם הוגשה תביעת המשיבה. המבקש הוסיף כי המשיבה היתה מודעת כל השנים לתקיפה הנטענת ולפיכך אין היא יכולה להיבנות מן ההרחבה של תקופת ההתיישנות, לפי הוראת [סעיף 8 לחוק ההתיישנות](#), או לפי [סעיף 89 לפקודת הנזיקין](#).

במענה לבקשה, טענה המשיבה כי תביעתה לא התיישנה, וזאת על פי הוראת [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), אשר נוספה לחוק במסגרת תיקון מס' 4 [חוק ההתיישנות

(תיקון מס' 4), התשס"ז-2007, ס"ח 2103 (להלן: תיקון מס' 4 או התיקון)). הוראה זו מאריכה את תקופת ההתיישנות ביחס לתביעה בגין תקיפה מינית בקטינים וקובעת כי מניינה יחל רק ביום הגיעו של הנפגע לגיל 28. בענייננו, כך נטען, התביעה הוגשה כשהמשיבה היתה כבת 32, לפני שנסתיימה תקופת ההתיישנות בת שבע השנים. המשיבה הוסיפה וטענה כי חל בעניינה חריג "ההתיישנות שלא מדעת", המעוגן [בסעיף 8 לחוק ההתיישנות](#), וזאת משום שרק בשנת 2009, לאחר טיפול נפשי ממושך, התגלו לה הנזקים שנגרמו לה בשל מעשיו של המבקש והקשר הסיבתי בין מעשים אלו לנזקה.

בתגובה לטענות המשיבה, טען המבקש כי [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#) אינו חל על תביעת המשיבה, אשר התיישנה עוד בטרם כניסתו של תיקון מס' 4 לתוקף. בהקשר זה, הפנה המבקש [לסעיף 29 לחוק ההתיישנות](#) שעניינו בתחולת חוק ההתיישנות על תביעות שנולדו בטרם כניסתו לתוקף.

3. ביום 21.6.2012 דחה בית המשפט לענייני משפחה (כב' השופטת א' שטיין) את הבקשה לדחיית תביעתה של המשיבה על הסף. בית המשפט קבע כי על התביעה חל [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), אשר נוסף לחוק במסגרת תיקון מס' 4 והאריך את תקופת ההתיישנות של התביעה עד להגיע המשיבה לגיל 35. הוסבר כי מכיוון שהתביעה דנן הוגשה על ידי המשיבה בהיותה כבת 32, תביעתה לא התיישנה. בהמשך, דחה בית המשפט את טענות המבקש לפיהן בנסיבות העניין אין תחולה לתיקון מס' 4. בית המשפט הטעים כי התיקון נכנס לתוקפו ביום 12.7.2007, כחודש לפני שהמשיבה הגיעה לגיל 28 ובטרם התיישנה זכותה להגיש תלונה פלילית. כמו כן, התייחס בית המשפט להצעה לתיקון [חוק ההתיישנות](#) משנת תשע"א-2010, ממנה למד בית המשפט על מגמת המחוקק לאפשר לנפגעי תקיפה מינית לקבל את יומם בבית המשפט, אף אם תביעתם הוגשה באיחור. לאור האמור, נדחתה הבקשה לדחיה על הסף. על החלטה זו הגיש המבקש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז - לוד.

4. בית המשפט המחוזי (כב' השופט י' שטרן) דחה את בקשת רשות הערעור, מבלי שנזקק לתגובת המשיבה, וזאת משלושה נימוקים. ראשית, נקבע כי יש לבחון אם התביעה התיישנה אם לאו במועד הגשתה בפועל. הוסבר כי בנסיבות העניין, התביעה הוגשה ביום 13.6.2011, כאשר עמד בתוקפו [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), ולכן היא טרם התיישנה. שנית, נקבע כי יש צורך בכחינה עובדתית של טענת המשיבה לתחולתו

של חריג ההתיישנות שלא מדעת. שלישית, הוסבר כי החלטתו של בית המשפט לענייני משפחה הינה החלטת דיונית, המורה על המשך בירור ההליך, שאין ערכאת הערעור נוטה להתערב בה. לפיכך, נדחתה בקשת רשות הערעור.
נימוקי הבקשה

5. בבקשה למתן רשות ערעור טוען המבקש - באמצעות באת כוחו, עו"ד רונית ברנט - כי הבקשה דגן מעוררת שאלה כללית ובעלת חשיבות באשר לתחולתו של תיקון מס' 4 על תביעות שהתיישנו בטרם כניסת התיקון לתוקף. לגופו של עניין, טוען המבקש כי בית המשפט קמא שגה בניתוח המשפטי של סוגיית ההתיישנות. לגישתו, במועד כניסת תיקון מס' 4 לחוק לתוקף, כבר התיישנה תביעתה של המשיבה ולכן, לאור [סעיף 29 לחוק ההתיישנות](#), דינה של התביעה להידחות. המבקש מוסיף וטוען כי דין התביעה להידחות גם על פי [סעיפים 6 ו-8 לחוק ההתיישנות וסעיף 89\(2\) לפקודת הנזיקין](#). כמו כן, גורס המבקש כי טענות המשיבה לעניין תחולת חריג ההתיישנות שלא מדעת היוותה "הרחבת חזית" אסורה. עוד נטען כי יש לדחות את התביעה לפי הדין הכללי בשל השיהוי הרב בהגשתה.

תגובת המשיבה

6. המשיבה - באמצעות בא כוחה, עו"ד שאול בן שמואל - טוענת כי לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט קמא המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור. המשיבה מדגישה כי דחיה על הסף הינה סעד קיצוני וכי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהחלטות דיוניות מסוג זה, בפרט ב"גלגול שלישי". לגופו של עניין טוענת המשיבה כי [סעיף 29 לחוק ההתיישנות](#) מעניק לבית המשפט שיקול דעת בהחלת הוראות החוק על תביעה שהיתה תלויה ערב תחילתו. לטענת המשיבה, בנסיבות העניין מן הראוי להחיל על תביעתה את [סעיף 18א](#) שנוסף ל[חוק ההתיישנות](#) במסגרת תיקון מס' 4. עוד נטען כי בנסיבות העניין חל חריג ההתיישנות שלא מדעת, לפי [סעיף 8 לחוק ההתיישנות](#).

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בבקשה על צרופותיה ובתגובת המשיבה, הגענו לכלל מסקנה כי יש לקבל את הבקשה ולדון בה כבערעור, על פי [תקנה 410 לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי).

8. במוקד הבקשה שלפנינו עומדת סוגיית תחולתו בזמן של תיקון מס' 4 לחוק [ההתיישנות](#), אשר האריך את תקופת ההתיישנות של תביעות אזרחיות בגין תקיפה מינית או התעללות.

9. בתמצית ייאמר, כי תיקון מס' 4 לחוק [ההתיישנות](#) קבע שני הסדרים מיוחדים להארכת תקופת ההתיישנות בתביעות בגין תקיפה מינית או התעללות. ההסדר האחד, אשר עוגן [בסעיף 18א לחוק ההתיישנות](#), קובע כי במקרה של תקיפה מינית של קטין; התעללות בקטין על ידי בן משפחה או אחראי; או תקיפה מינית שבוצעה בבגיר שטרם מלאו לו 21 שנים, על ידי בן משפחה, או תוך ניצול יחסי אמון, תלות או טיפול - מניין תקופת ההתיישנות יחל ממועד הגיע הנפגע לגיל 28. ההסדר השני, אשר נקבע [בסעיף 18ב לחוק ההתיישנות](#), מורה כי תקופת ההתיישנות של תביעה אזרחית שהגיש נפגע בשל עובדות המהוות עבירה פלילית, כמפורט בתיקון, לא תסתיים אלא לאחר שחלפה שנה מן היום בו הפך פסק הדין הפלילי לחלוט.

10. סוגיית תחולתן בזמן של הוראות [סעיפים 18א ו-18ב](#) שנוספו במסגרת תיקון מס' 4 לחוק [ההתיישנות](#) הוסדרה מפורשות על ידי המחוקק בתיקון גופו. סעיף 2 לתיקון, שכותרתו "תחולה", קובע כי:

"(א) על תביעה כאמור בסעיפים 18א או 18ב לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 1 לחוק זה, שהתיישנה לפני יום תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה) לפי הדין שחל עליה ערב יום התחילה, ימשיכו לחול הוראות הדין שהיה בתוקף ערב יום התחילה והוראות החוק העיקרי כנוסחן בחוק זה לא יחולו.

(ב) על תביעה שביום התחילה טרם התיישנה לפי הדין שחל עליה ערב יום התחילה, יחולו הוראות סעיפים 18א ו-18ב לחוק העיקרי כנוסחם בסעיף 1 לחוק זה."

הוראת סעיף 2 לתיקון קובעת איפוא כי לצורך הכרעה בשאלת תחולתן של הוראות [סעיפים 18א ו-18ב לחוק](#), יש לבחון אם התביעה התיישנה ערב יום התחילה של התיקון (12.7.2007), וזאת על פי הדין שקדם לתיקון. ככל שהתשובה לשאלה זו חיובית והתביעה התיישנה לפני יום התחילה, יחולו עליה הוראות [חוק ההתיישנות](#) "הרגילות" כנוסחן עובר לתיקון מס' 4 (סעיף 2(א) לתיקון). ככל שהתביעה טרם

התיישנה ערב יום התחילה, יחולו עליה [סעיפים 18א ו-18ב לחוק ההתיישנות](#), אשר כאמור מאריכים את תקופת ההתיישנות החלה על התביעה (סעיף 2(ב) לתיקון).

11. הנה כי כן, תיקון מס' 4 קובע הסדר תחולה אקטיבית, על פיו הוראות [סעיפים 18א ו-18ב](#) שנוספו במסגרתו [לחוק ההתיישנות](#) יחולו רק על תביעות שטרם התיישנו, על פי הדין שקדם לתיקון, עד ליום התחילה (12.7.2007) [להבחנה בין תחולה רטרואקטיבית, אקטיבית ופרוספקטיבית, ראו: [ע"א 1613/91 ארביב נ' מדינת ישראל, פ"ד מו\(2\) 765, 779-783 \(1992\)](#) (להלן: עניין ארביב); [בג"ץ 1618/97 סצי'נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נב\(2\) 541 \(1998\)](#) (להלן: עניין סצי'נ)]. לעניין זה ראו את דברי ההסבר להצעה לתיקון מס' 4 המבהירים כי:

"מוצע כי ההסדרים המיוחדים האמורים יחולו גם על עילת תובענה שנולדה לפני יום תחילת החוק המוצע, ובלבד שבמועד זה התביעה לא התיישנה בהתאם לדין שחל עליה לפי הדין הקיים. תביעות שהתיישנו ביום תחילת החוק המוצע, לא ניתן יהיה להחיותן" [הצעת חוק ההתיישנות (תיקון מס' 4) (התיישנות תביעה בשל עבירת מין או התעללות), התשס"ז-2007, ה"ח הכנסת 139, בעמ' 113 (להלן: ההצעה לתיקון מס' 4) (ההדגשה אינה במקור – י.ד.)].

הסדר זה עולה בקנה אחד עם החזקה הפרשנית לפיה דבר חקיקה איננו חל למפרע. חזקה זו מושתתת על עקרון שלטון החוק, כמו גם על אדנים של הגינות ושל צדק, של ודאות ושל יציבות משפטית [ראו: עניין ארביב, בעמ' 777-778]. יפים לעניין דבריה של השופטת ט' שטרסברג-כהן:

"בעיקרון, פוגעת חקיקה רטרואקטיבית בשלטון החוק. היא פוגעת באינטרסים לגיטימיים של האזרחים. היא פוגעת בתכלית החוק כמכוון התנהגות. היא פוגעת בכללי משחק הוגנים. היא מטילה עלויות כלכליות בכרסמה בציפיות ובהסתמכות על חקיקה קיימת." [בג"ץ 1149/95 ארקו תעשיות חשמל בע"מ נ' ראש-עיריית ראשון לציון, פ"ד נד(5) 547, 573 (2000)].

כבר נפסק, כי חזקה זו חלה גם כשמדובר בהוראה דיונית לכאורה שעניינה בהארכת תקופת ההתיישנות. בהקשר זה, התפיסה המקובלת הינה כי כל עוד תביעה לא התיישנה, אין לנתבע כל חסינות מפני הארכה של תקופת ההתיישנות; אך משהתיישנה

התביעה, קם לנתבע אינטרס הסתמכות לגיטימי בגינו לא ניתן יהיה עוד "להחיותה" [ראו והשוו: [ע"פ 499/80 ויצמן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה \(1\) 486, 490 \(1980\)](#); עניין ארביב, בעמ' 788-789; עניין סצ'י, בעמ' 567-568 (דעת הרוב של השופט י' טירקל)].

ההסדר שנקבע בתיקון מס' 4 מתיישב גם עם ההסדר בדין הפלילי לעניין תחולת ההוראות המאריכות את תקופת ההתיישנות בגין עבירות מין בקטינים [ראו והשוו: [סעיף 354\(ה\) לחוק העונשין](#), התשל"ז-1977; חוק העונשין (תיקון מס' 84), התשס"ה-2005, ס"ח 1976, בעמ' 104; סעיף 2 לחוק העונשין (תיקון מס' 72), התשס"ג-2002, ס"ח 1874, בעמ' 59. ראו גם: [ע"פ 5582/09](#) פלוגי נ' מדינת ישראל פסקאות 98-95 [פורסם בנבו] (20.10.2010) (להלן: עניין פלוגי); [ע"פ 2254/99 פלוגי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה \(5\) 625, 634-636 \(2001\)](#); [ע"פ 2213/00 מדינת ישראל נ' פלוגי, פ"ד נד \(3\) 180 \(2000\)](#); לימור [עציוני גילוי עריות](#) – ההיבט המשפטי של התופעה מנקודת מבטן של נשים בגירות קרבנות בילדות 176-186 (2009)].

ויובהר, אין בדברים האמורים כדי להפחית כהוא זה מחשיבותם של הטעמים כבדי המשקל הניצבים ביסודו של תיקון מס' 4 אשר האריך את תקופת ההתיישנות של תביעות בגין תקיפה מינית והתעללות. בראשם של טעמים אלו עומדת ההכרה בכך שבמקרה של נפגעי תקיפה מינית והתעללות, בפרט כאלו שחוו את הפגיעה בהיותם קטינים, קיימות סיבות לגיטימיות להשהיית הגשת התביעה, בגינן אין לחסום בפני הנפגעים את הדרך לקבלת תרופה ופיצוי על נזקיהם. כפי שמוסבר בדברי ההסבר להצעת התיקון, חרף היקף התופעה של ביצוע עבירות מין והתעללות במשפחה ומחוצה לה וחרף חומרתן הרבה -

"הניסיון מלמד שמיעוט בלבד מקרב נפגעי עבירות מין והתעללות המוערך ב-10% עד 20%, חושף את דבר הפגיעה בו. רק חלק קטן מאלה פונים לתבוע את זכויותיהם בהליך אזרחי. כל אלה נעשים, על פי רוב, זמן רב לאחר הפגיעה, בייחוד אם התרחשה כשהנפגע היה קטין. תופעה זו מכונה "תופעת החשיפה המושהית". לחשיפה המושהית מגוון סיבות, השונות, מטבע הדברים, ממקרה למקרה, ובהן: שימוש במנגנוני הגנה פסיכולוגיים, תחושות בושה והאשמה עצמית, העדר סביבה תומכת, חשש מהפוגע ומהתגובה החברתית, יחסים מיוחדים בין הנפגע לפוגע וגילוי מאוחר של הפגיעה והשלכותיה, המתבררות לא אחת רק במהלך טיפול פסיכולוגי... נוכח תופעת החשיפה המושהית במקרים רבים לא יכול הנפגע להגיש תובענה

בתוך תקופת ההתיישנות הבסיסית ומשום כך אין מקום לזרזו בהגשת התובענה או לראות בשיהוי בהגשתה משום ויתור על הזכות. (שם, בעמ' 111).

על כן, שלא כמו בהליכים אזרחיים אחרים, בתביעות העוסקות בתקיפה מינית והתעללות, קיים אינטרס בבירור התביעה גם כשהיא מוגשת כעבור זמן, בין בשל ההתחשבות במצבם של הנפגעים והרצון שלא לחסום את דרכם לקבלת סעד משפטי ובין בשל הרצון באכיפה מיטבית ובמיצוי הדין עם התוקפים. לכך, מתווספים שיקולים הקשורים להיבט הראייתי של תביעות אלה, המבוססות לרוב על גרסאות הצדדים. שיקולים אלו עמדו כולם לנגד עיניו של המחוקק, אשר ראה לנכון להאריך את תקופת ההתיישנות החלה על תביעות אזרחיות בשל תקיפה מינית או התעללות, בדומה להסדר הקבוע בדין הפלילי. עם זאת, המחוקק הביע עמדתו באופן מפורש כי אין בשיקולים האמורים כדי להצדיק החלה למפרע של ההסדרים להארכת ההתיישנות על תביעות שהתיישנו בטרם כניסתם לתוקף, ומשכך הרי שיש לכבד את דברו.

12. יישום הדברים האמורים על העניין שלפנינו מעלה כי, על פניו, יש ממש בטענת המבקש לפיה עילת התביעה של המשיבה התיישנה בחלוף שבע שנים מיום הולדתה ה-18, ביום 15.8.2004, ובטרם נכנס תיקון מס' 4 לתוקפו, ומכאן שלא חל על התביעה [סעיף 18א לחוק ההתיישנות](#). אלא שהוראת סעיף 2 לתיקון והשלכותיה על המקרה הנדון לא נדונה בערכאות הקודמות בין היתר משהצדדים עצמם לא נתנו עליה את הדעת. בנסיבות אלה, סבורני כי אין מנוס מהשבת הדיון לבית המשפט קמא על מנת שייבחן את טענות הצדדים על רקע הוראות תיקון מס' 4, ובמידת הצורך, יידרש גם לטענתה החלופית של המשיבה בדבר תחולת חריג ההתיישנות שלא מדעת, והאם לעניין אחרון זה, ראוי בכלל לדון בטענת ההתיישנות כטענת סף.

13. אשר על כן, הבקשה מתקבלת במובן זה שהדיון בסוגיית ההתיישנות יושב לבית המשפט לענייני משפחה. לאור האמור, יבוטל חיובו של המבקש בהוצאות המשיבה בבית המשפט לענייני משפחה. בנסיבות העניין, לא ראינו לנכון להשית הוצאות בערכאתנו.

ניתן היום, כ"א באדר תשע"ג (3.3.2013).

י' דנציגר 54678313-7814/12

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 12078140_W03.doc חכ
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)